

Routetest

Fietsstad Berlijn

Berlijn ontpopt zich als een van de meest fietsvriendelijke hoofdsteden van Europa. Er zijn tal van prachtige fietsroutes in en rond de stad die je langs bekende en onbekende hoogtepunten voeren. Wie Berlijn één keer op de fiets heeft verkend, wil niet anders meer.

De enige regel die geldt bij fietsen in Berlijn is: er zijn geen regels. Althans, geen regels waar streng op wordt toegezien. Fietsers worden zo'n beetje overal getolereerd, mits je goed oplet en voorzichtig fietst. De populariteit van fietsen in Berlijn blijkt alleen al uit de vele fietsbordjes, routemarkeringen en verhuurders. In het centrum zie je ook allerlei aanbieders van fietstours met gids. Hier onze ervaringen met vijf routes.

Hip Prenzlauer Berg

De route van Odyssee stuurt ons in eerste instantie naar de drukte van de Alexanderplatz. Maar al snel fietsen we door de brede, rustige lanen van Prenzlauer Berg. Dit stadsdeel was in de DDR de wijk van de kunstenaars, bon vivants en anarchisten. Daar zie je bij tijd en wijle nog wat van terug, bijvoorbeeld in de Volksbühne waar maatschappijkritisch theater wordt opgevoerd. Maar nu is Prenzlauer Berg

vooral een wijk van de beterbedeelden met hippe bars, restaurants en parken. Zelfs in de wintermaanden kun je op mooie dagen vanaf een terras genieten van het uitzicht op de prachtig geres-taureerde statige huizen. Aan de Knaackstrasse ligt de Kulturbrauerei. Tot 1967 was dit een brouwerij maar na de 'Wende', begin jaren '90, werden de ruimten omgetoverd tot kunstateliers, een bioscoop en een concertzaal. Een eind noordelijker diri-

geert de route ons naar het Mauerpark. Niet een van de aantrekkelijkste parken van Berlijn, maar de historische waarde is groot. Er staat nog steeds zo'n 300 meter Muur waar graffiti-kunstenaars zich op uit mogen leven. De Kastanienallee is een levendige straat met leuke winkeltjes en cafés, maar je moet er wel oppassen voor het autoverkeer en de trams. Wip even binnen bij het Prater, Berlijns oudste Biergarten. Het einde van de route voert langs het Volkspark Friedrichshain. Achter de prachtige Königstor liggen de Märchenbrunnen. Het is de moeite waard om hier even van de route af te wijken voor een rondje door het sprookjesachtige park. Midden in het park ligt een café-restaurant met een groot terras.

De toppers van Berlijn

Deze route doen we als georganiseerde fietstour van Berlin on bike. De enthousiaste jonge 'Ossie' Marcel, die net 10 was toen de Muur viel, is onze gids. Hij weet ontzettend veel te vertellen over

de tijd vóór de val van de Muur. Hij illustreert zijn verhalen met een tas vol geplastificeerde foto's. Zelfs wie nooit iets heeft gehad met de Muur raakt gefascineerd. Een van de eerste stops is bij de Mauergedenkstätte, tegenover de Elisabethkirche. Door een spleetje in een nog overeindstaand stuk Muur zie je een stukje niemandsland met een wachttorens.

Het Kunsthaus Tacheles aan de Oranienburger Strasse bevat een verzameling bizarre kunstprojecten. Lassen, solderen, verfspuiten: allerlei kunstvormen die veel troep maken, worden hier beoefend.

Aan de oever van de Spree met achter ons het Hauptbahnhof en uitzicht op het optrekje van Bondskanselier Angela Merkel, is het tijd voor meer verhalen. Zoals over Albert Speer, die in de jaren 30 en 40 op deze plek het megalomane hoofdkwartier van de leiders van utopiestaat Germania wilde bouwen. Probleempje: de Zwitserse ambassade wilde niet wijken en... staat er nog steeds!

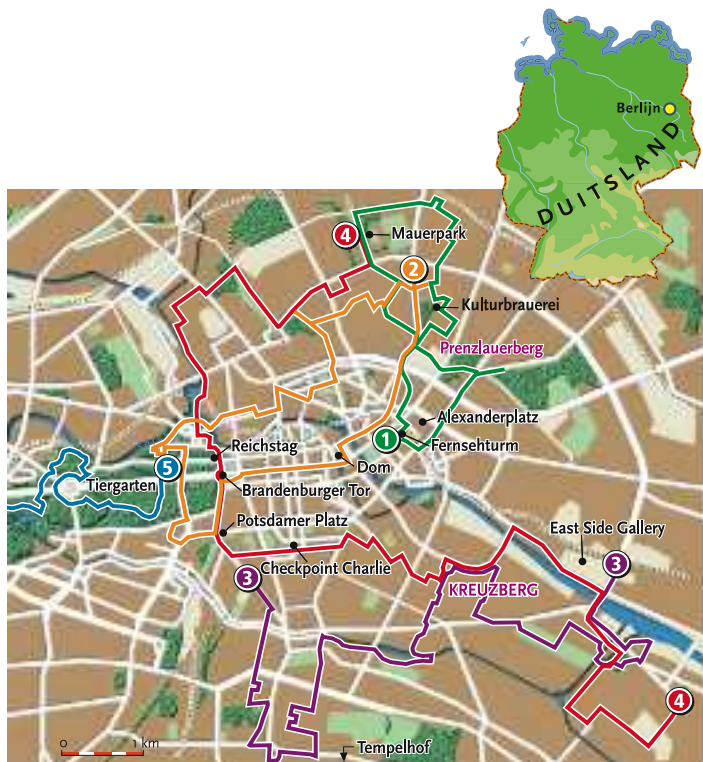
Na een pauze op de Potsdamer Platz gaat de tocht verder langs het indrukwekkende Holocaust-monument, de Brandenburger Tor en de Dom van Berlijn. Uiteindelijk hebben we door de lange uitleg bij de stops in ruim vijf uur maar zo'n 15 km afgelegd.

Kreuzberg

De Kreuzbergroute van Odyssee doet ons vooral denken aan een passage uit het liedje 'Over de Muur' van het Klein Orkest: 'Zoveel Turken in Kreuzberg

Er staat nog zo'n 300 meter Muur waar graffitikunstenaars zich op uit mogen leven

die amper kunnen bestaan'. Maar volgens de Odysseegids is het Kreuzberg van vandaag 'alternatief, hip en multicultureel'. Van Turkse ellende is ►

Fietsen langs de voormalige Muur met oude wachttorens en langs de imposante Rijksdag

Gidsen en kaarten

Fietsen in Berlijn (Linda Huijsmans, Odyssee) is per hoofdstuk te downloaden via www.odyssee-reisgidsen.nl. De inleiding kost €0,40, de zes routes €0,90 tot €1,50.

Cycline/Bikeline Berlin Wall Trail (Esterbauer, ISBN 3850001474. Duitse versie: Bike-line Berliner Mauer-Radweg, ISBN 9783850000741) beschrijft een 160 kilometer lange route voor fietsers, skaters en wandelaars langs de voormalige Berlijnse Muur.

Radatlas Berlin (Esterbauer, ISBN 978385000144). Diverse fietsroutes in en rond Berlijn. Beide gidsen van Esterbauer bevatten plattegrondjes met ingetekende routes en uitgebreide beschrijvingen, €12-€15.

Berlin Mauer-Radweg Radwanderkarte Geplastificeerde, gedetailleerde kaart van het centrum en een globale kaart van Groot-Berlijn (€4,95). Met langeafstandsroutes.

ErlebnisRad Berlin (Bruckmann, ISBN 9783765449529, Ratgeber ADFC). In totaal 28 fietsroutes in en rond Berlijn. De stadroutes duren maximaal 2,5 uur. Geen routebeschrijvingen: elke route wordt op een globaal plattegrondje getoond.

ADFC Fahrrad-Stadtplan (Pietruska, ISBN 9783934895652). Prima fietskaart, €7-€10 bij reisboekhandels en in Berlijn.

niets te merken als we naar het Viktoriapark op de 66 meter hoge heuvel fietsen. Vanaf het hoogste punt heb je uitzicht op een prachtige waterval.

Al snel leidt de route naar vliegveld Tempelhof. Voor de Tweede Wereldoorlog was dit de drukste luchthaven van Europa. Daarna was het het vliegveld van de Luchtbrug; nu is het een park. Verderop ontpopt Kreuzberg zich vooral als een wijk met rustige straten en statige 19e en 20e-eeuwse appartemen-

tengebouwen. Wie toe is aan een pauze kan zijn hart ophalen in de levendige Bergmannstrasse, die wemelt van de cafés en restaurants.

Langs de Muur

Deze 160 kilometer lange fietsroute van Bikeline volgt de voormalige Muur. We pikken de route op in het Mauerpark aan de oostkant van de Muur. Al snel blijkt het veel handiger om de route uit de gids over te nemen op een grote

(fiets)plattegrond. Met de (1:20.000) kaartjes uit de gids ben je snel het overzicht kwijt.

De route volgt de Muur zoals hij er tussen 1961 en 1989 stond. Dat is blijkbaar vooral een historische overweging, want het zijn niet bepaald pittoreske straten waar je doorheen fietst. Veel Muur zie je evenmin – sporadisch staan er nog delen overeind. Checkpoint Charlie, de beroemde grensovergang van de voormalige DDR, is ruim 20 jaar na dato veranderd in een klein circus. Met een grote McDonalds op de achtergrond staan als Amerikaanse en Russische soldaat verklede mannen met vlaggen te zwaaien voor een wachtershuisje. Toeristen gaan met ze op de foto zoals in Disneyland met Mickey Mouse. Het verkeer raast aan twee kanten voorbij. De vele borden met uitleg en het indrukwekkende Mauermuseum maken gelukkig veel goed. De rest van de route is weinig interessant. Tot we via de Schillingbrücke de Spree zijn overgestoken. Want hier, langs de Mühlenstrasse, staat het sinds 1989 meest in beeld gebrachte stuk van de Muur. Het oostelijke deel, van enkele honderden meters lang, is helemaal beschilderd. Iedereen die zich creatief wil uiten, kan een deel

Reizen & prijzen

Vliegen Vanaf Schiphol vliegt KLM driemaal daags op Berlijn Tegel en easyJet tweemaal daags op Berlijn Schönefeld. Transavia vliegt op ma, wo, vr en zo op Berlijn Tegel. Prijzen in mei: KLM €115 - €260, easyJet €165, Transavia €115 - €125 (peildatum eind februari 2011).

Trein Onder meer vanaf Schiphol gaat om de twee uur een NS Hispeed-trein naar Berlijn. De reis duurt bijna zeven uur en kost (retour in mei) €98 tot €235 2e klas. Eén fiets per persoon mag mee (€15), mits gereserveerd. Fietskaartjes zijn niet online te koop. Zie www.nshispeed.nl.

Bus Vanaf Amsterdam, Den Haag, Rotterdam en Utrecht rijdt dagelijks een Eurolines-bus naar het Zentraler Omnibusbahnhof in het westen van Berlijn. Tarief vanaf €30 tot ongeveer €100 voor een retour in mei vanaf Utrecht. Fietsen kunnen niet mee. Zie www.eurolines.nl.

Vervoer ter plaatse Binnen de centrumzone kost een enkele reis voor S-bahn, U-bahn en lokale trein €2,10 en een dagkaart €6,10. Buiten de spitsuren mag de fiets gratis mee in het ov.

Fietsuur Fahrradstation (www.fahrradstation.de) heeft diverse vestigingen in centraal Berlijn, fietsuur kost €15 per dag. Fat Tire Bikes: €12 per dag, ook verzorgde fietstours. Berlin on Bike (www.berlinonbike.de) verhuurt fietsen voor €5 per dag en verzorgt fietstours. Informatie: www.fahrradverleihberlin.com, www.fattirebiketoursberlin.com, www.adfc-berlin.de.

Accommodatie Via hotelwebsites als www.booking.com en www.expedia.com vind je hotelkamers in alle prijs- en verblijfsklassen. Voordeliger zijn de appartementen die via onder andere www.waystostay.com (kies voor Berlijn) en www.holidayflats-berlin.com worden aangeboden.

Reisinformatie Goede websites: www.duitsverkeersbureau.nl, www.visit-berlin.de, www.btm.de.

van deze East Side Gallery kopen om te beschilderen. De route gaat nog verder, langs Potsdam, Brandenburg en uiteindelijk weer naar Oberhavel.

Groen Charlottenburg

Aan de hand van de fietskaart zoeken we ditmaal de groene kanten van Berlijn op, te beginnen in Tiergarten. Je kunt makkelijk uren doorbrengen in dit stukje Berlijns groen met vele kilo-

meters aan fietspaden. De drukke Grosser Stern-rotonde scheidt Tiergarten van Schlosspark Bellevue. Het slot zelf is de ambtswoning van de Bonds-president (nu Christian Wulff), maar het park is deels toegankelijk. Langs de oevers van de Spree fietsen we naar het volgende Schlosspark: Charlottenburg. Hier kun je de op Versailles geïnspireerde tuinen bekijken en het slot bezoeken (€12 + €6 voor de nieuwe vleu-

gel). Dan volgen de drukke en saaie Bismarckstrasse en Kaiserdamm. Langs de weg zien we bordjes die aangeven dat we de langeafstandsroute R1 aan het volgen zijn. Maar veel bordjes staan er niet, en achter het S-Bahnstation Heerstrasse is het lang zoeken voor we de juiste route weer vinden. Uiteindelijk fietsen we een groene oase in tot we aan het eind van de route in Potsdam komen. ●

TEST Fietsroutes Berlijn

1. Prenzlauer Berg

2. Berlijn in vogelvlucht

3. Kreuzberg

4. Berlijnse Muur

5. Charlottenburg/
Bertmer Forst

	1. Prenzlauer Berg	2. Berlijn in vogelvlucht	3. Kreuzberg	4. Berlijnse Muur	5. Charlottenburg/ Bertmer Forst
Afstand	10,5 km	15 km	15 km	18,5 km	25 km
Bron	Fietsen in Berlijn van Odyssee, uitgebreide goede beschrijving te downloaden	Berlin on Bike, georganiseerde tour met gids	Fietsen in Berlijn van Odyssee, uitgebreide goede beschrijving te downloaden	Cycline/Bikeline, Esterbauer, gids met route op kaarten (1:20.000) en veel achtergrondinformatie	Deels Berlin Mauer-Radweg Radwander Karte, geen bestaande route, deels RR1/R1 (slecht) gemarkeerd met bordjes
Druk of rustig	Meest rustige wegen door woonwijken	Vrij veel drukke straten	Meest rustige straten in woonwijken	Afwisselend drukke en rustige straten	Eerst door parken en langs Spree, 3 km over drukke weg, verder rustige wegen/paden door het groen
Waardering route (* tot *****)	*****	****	****	**	***